

រដ្ឋធម្មនុញ្ញ

នៃ

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា

បុព្វកថា

អស់រយៈកាលជាច្រើនពាន់ឆ្នាំមកហើយ ប្រជាជនកម្ពុជាបានតស៊ូដើម្បីសាង និងការពារមាតុប្រទេសជា ទីស្នេហាដែលមានអារ្យធម៌អង្គរជាសក្ខីភាព និងជាមោទនភាព។ ប៉ុន្តែក្រោមការជិះជាន់ហួងហែងរបស់របបទាស ភាព សក្តិភូមិ និងរបបអាណានិគម ចក្រពត្តិនិយម ប្រជាជនកម្ពុជាមិនបានទទួលសមិទ្ធផលនៃស្នាដៃរបស់ខ្លួន ហើយមិនបានពង្រីកប្រពៃណីជាតិ វប្បធម៌ជាតិដ៏ថ្លៃថ្នូរ អត្តចរិតមនុស្សធម៌ និងសុខសន្តិភាពរបស់ខ្លួនបន្តិចសោះ ឡើយ។

នៅចុងសតវត្សទី ១៩ ពួកអាណានិគមនិយមបារាំង បានឈ្លានពានចូលមកយកទឹកដីកម្ពុជា ទឹកដីវៀត ណាម និងទឹកដីឡាវ ធ្វើជាអាណានិគមរបស់វា។ ស្ថិតក្នុងស្ថានភាពដូចគ្នា ប្រជាជនកម្ពុជារួមកម្លាំងគ្នាយ៉ាងជិតស្និទ្ធ ជាមួយប្រជាជនវៀតណាម និងប្រជាជនឡាវ បានតស៊ូប្រឆាំងនឹងសត្រូវរួម។ ការតស៊ូរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា និង ការតស៊ូរបស់ប្រជាជននៅឥណ្ឌូចិនជាវិភាគទានមួយយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការតស៊ូរួម នៃប្រជាជនលើសាកលលោក ប្រឆាំងនឹងអាណានិគមនិយម ចក្រពត្តិនិយម ។

ប៉ុន្តែចក្រពត្តិអាមេរិកជាមេក្លោង និងជាអារុំធាតុរបស់ចក្រពត្តិនិយមសាកលលោក បានប្រើល្បិចគ្រប់ បែបយ៉ាងមានការជ្រៀតជ្រែកកិច្ចការផ្ទៃក្នុង និងការឈ្លានពានដោយកម្លាំងអារុំធំ ដើម្បីដាក់នឹមត្រួតត្រាអាណា និគមនិយមបែបថ្មី តាមរបៀបអាមេរិក មកលើឧបទ្វីបឥណ្ឌូចិនទាំងមូល។ ប្រជាជនកម្ពុជាបានក្រោកឈរឡើងជា ថ្មីម្តងទៀតតស៊ូប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិឈ្លានពាន។ នៅដើមឆ្នាំ១៩៧៥ ប្រជាជនកម្ពុជារួមសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជា មួយកងកម្លាំងតស៊ូនៅប្រទេសវៀតណាម និងនៅប្រទេសឡាវ បានបើកការវាយសំរុកផ្លូវៗ ហើយបានទទួលជ័យ ជំនះជាបន្តបន្ទាប់លើពួកចក្រពត្តិអាមេរិក និងបរិវាររបស់វា។ ជ័យជំនះរបស់ប្រជាជននៃប្រទេសទាំងបីនៅឥណ្ឌូ ចិនក្នុងការតស៊ូប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិអាមេរិកបានកត់សំគាល់ជាថ្មីម្តងទៀត នូវជ័យជំនះក្នុងយុគសម័យតស៊ូប្រឆាំង និងលទ្ធិអាណានិគមនិយមបែបថ្មីនៅលើសាកលលោក ។

ក្រោយជ័យជំនះជាប្រវត្តិសាស្ត្រនាថ្ងៃទី ១៧ មេសា ១៩៧៥ គួរណាស់តែប្រជាជនកម្ពុជាបានរស់នៅក្នុង សន្តិភាព ឯករាជ្យ និងសេរីភាព ដើម្បីសាងប្រទេសជាតិឡើងវិញ ប៉ុន្តែពួក ប៉ុលពត អៀង - សារី ខៀវ-សំផន បានប្តូរយកសមិទ្ធផលបដិវត្តន៍មកក្តាប់ក្នុងដៃរបស់វា ហើយលក់ខ្លួនធ្វើជាបរិវារដាច់ថ្លៃអោយពួកវាតទីនិយម អនុត្តរភាពនិយមនៃអ្នកកាន់អំណាចចិនប៉ែកាំង។ ក្នុងរយៈកាលកាន់អំណាចតែជិតបួនឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ ពួកវាបានកំទេច អស់សមិទ្ធផលបដិវត្តន៍ បានសំលាប់ប្រជាជនស្លូតត្រង់អស់រាប់លាននាក់ បានជាន់ឈឺសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានរបស់មនុស្ស ជាតិ បំផ្លាញចោលអស់មូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌នៃទឹកដីកម្ពុជាដ៏ស្រស់បំព្រងរបស់យើង។ តាមបញ្ហា របស់ពួកប្រតិកិរិយានៃមជ្ឈដ្ឋានអ្នកកាន់អំណាចចិន ពួកវាបានបញ្ជូនកងទ័ពជាច្រើនកងពលទៅឈ្លានពានទឹកដី វៀតណាម កាប់សំលាប់ប្រជាជនស្លូតត្រង់ជាអ្នកភូមិផងរបងជាមួយ ដែលធ្លាប់បានរួមប្រយុទ្ធក្នុងលេណដ្ឋានតែមួយ ធ្លាប់ដណ្តើមបានជ័យជំនះយ៉ាងត្រចះត្រចង់ ក្នុងការតស៊ូប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិអាមេរិក។ នៅចំពោះគ្រោះប្រស័យ ពូជសាសន៍ និងគ្រោះបាត់បង់ទឹកដីក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់ពួកប្រតិកិរិយាចិនប៉ែកាំង ប្រជាជនកម្ពុជាបានកំណត់ថាផ្លូវ តែមួយដើម្បីរស់ គឺត្រូវកំទេចរបបដ៏សាហាវយង់ឃ្នង ពួក ប៉ុលពត អៀង - សារី ខៀវ-សំផន។ ដោយសារមាន មាតិកនយោបាយភ្នំស្វាងរបស់បក្ស និងដោយសារមានសាមគ្គីភាពយ៉ាងជិតស្និទ្ធក្នុងរណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិ

សហការរៀបចំដោយអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាភិបាលក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងកម្មវិធីកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការ (GIZ)-ចម្លងខ្លឹមសារទាំងស្រុងតាមច្បាប់ដើម

កម្ពុជាព្រមទាំងដោយសារមានការឧបត្ថម្ភពីប្រជាជន និងកងទ័ពវៀតណាម ហើយនិងការគាំទ្រពីប្រជាជនសង្គម
និយមជាបងប្អូន និងពីប្រជាជនស្នេហាសន្តិភាពលើសាកលលោក ប្រជាជនកម្ពុជាយើងបានវាយរំលំរបបប្រល័យពូជ
សាសន៍ជាស្ថាពរនាថ្ងៃ ៧ មករា ឆ្នាំ ១៩៧៩ ។ ការចាត់តាំងរដ្ឋអំណាចប្រជាជន និងការគ្រប់គ្រងលើទឹកដីកម្ពុជា
ទាំងមូលរបស់ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនបដិវត្តន៍កម្ពុជាក៏ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយឆាប់រហ័ស ។ ជ័យជំនះដ៏ត្រចះត្រចង់នេះ
បានបើកទំព័រប្រវត្តិសាស្ត្រថ្មីមួយ ហើយបាននាំមកជូនប្រជាជនយើងនូវឯករាជ្យ សេរីភាព ប្រជាធិបតេយ្យ និងសិទ្ធិ
ធ្វើជាម្ចាស់លើដោតវាសនារបស់ខ្លួនពិតប្រាកដ ដើម្បីកសាងប្រទេសកម្ពុជាជាទីស្នេហានៃយើងឡើងវិញ ដោយ
ស្របតាមគោលបំណងដ៏ត្រឹមត្រូវរបស់យើង ។ ពួកវាតទីនិយម អនុត្តរភាពនិយមចិនប៉ែកាំង បានយុបយិតជាមួយ
ចក្រពត្តិអាមេរិក និងអានុភាពប្រតិកិរិយាផ្សេងទៀតយ៉ាងឆ្លុះឆ្លាយ ក្នុងគោលបំណងបំផ្លិចបំផ្លាញបដិវត្តន៍ របស់
យើង ។ ប៉ុន្តែសភាពការណ៍នៅប្រទេសកម្ពុជាយើងមិនអាចប្រែក្រឡាស់បានឡើយ ។ ប្រជាជនកម្ពុជាប្រាកដជាឈ្នះ
ខ្មាំងសត្រូវប្រាកដជាចាញ់ដាច់ខាត ។

ប្រវត្តិសាស្ត្រតស៊ូប្រកបទៅដោយជ័យជំនះ នៃប្រជាជនកម្ពុជាយើង បានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់នូវសច្ចធម៌មួយ
គឺ: ដោយមានមាតិកាដ៏កន្ត្រៃមត្រូវរបស់បក្សប្រជាជនកម្ពុជាទាំងមូលរួមសាមគ្គីជាឆ្នងមួយ តស៊ូយ៉ាងអង់អាច
ក្លាហាន រួមសាមគ្គី និងសហប្រតិបត្តិការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយប្រជាជនវៀតណាម ប្រជាជនឡាវ និងប្រជាជននៃ
ប្រទេសសង្គមនិយមឯទៀតជាបងប្អូន និងដោយមានការស្រុះចិត្ត និងការគាំទ្រពីប្រជាជនស្នេហាសន្តិភាព និង
យុត្តិធម៌លើសាកលលោកផងនោះ ជាកម្លាំងខ្លាំងក្លាដើម្បីឈ្នះ ។

រដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ជាលទ្ធផលនៃការតស៊ូយូរអង្វែង ពោរពេញទៅដោយការ
លំបាកវេទនារបស់ប្រជាជនយើងទាំងមូល ក្នុងកិច្ចការពារឯករាជ្យជាតិ អោយរឹងមាំ កសាងមាតុប្រទេស ឈានជា
ជំហានៗឆ្ពោះឡើងសង្គមនិយម ។ ប្រជាជនយើងរិត ចំណងសាមគ្គីភាពជាតិជាឆ្នងមួយ លើកជ្រោងទង់ស្នេហាជាតិ
និងទង់សាមគ្គីអន្តរជាតិវណ្ណៈអធន អនុវត្តយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នូវរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ប្តេជ្ញាខិតខំដណ្តើមយកជ័យជំនះ ក្នុងបុព្វ
ហេតុកសាងទឹកដីកម្ពុជា ឯករាជ្យ សន្តិភាព សេរីភាព សុភមង្គលដ៏ឧត្តម ។

អ្វីៗទាំងអស់ គឺដើម្បីបម្រើផលប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តុង្គឧត្តមនៃមាតុប្រទេស និងដើម្បីសុភមង្គលរបស់
ប្រជាជន ។

ជយោ! សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

ជំពូកទី ១

របបនយោបាយ

មាត្រា ១.-

ប្រទេសកម្ពុជា មាននាមជាផ្លូវការថា “សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា” ។

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ជា រដ្ឋមួយមានឯករាជ្យ អធិបតេយ្យភាព បូរណភាពដែនដី សន្តិភាព ប្រជាធិបតេយ្យ ឈានជាជំហានៗឆ្ពោះឡើងសង្គមនិយម ។

អធិបតេយ្យ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា លាតសន្ធឹងលើដែនដីគោគ ដែនកោះ ដែនទឹក ដែនសមុទ្រ បាតសមុទ្រ និងក្រោមបាតសមុទ្រ ហើយនិងដែនអាកាស ។

ប្រទេស នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាគឺ៖ ឯករាជ្យ សន្តិភាព សេរីភាព សុភមង្គល ។

ភាសា និងអក្សរដែលប្រើជាផ្លូវការគឺ ភាសា និងអក្សរខ្មែរ ។

មាត្រា ២.-

ប្រជាជនកម្ពុជា ជាម្ចាស់វាសនានៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ។ អំណាចទាំងអស់ ជារបស់ប្រជាជន ។

ប្រជាជនប្រើរដ្ឋអំណាច តាមរយៈរដ្ឋសភា និងអង្គការរដ្ឋអំណាចនានា ដែលប្រជាជនជ្រើសតាំងឡើង និងទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រជាជន ។ ប្រជាជនមានសិទ្ធិដកហូតតំណាងរូបណា ដែលខ្លួនឈប់ទុកចិត្ត ។

រដ្ឋមានភារកិច្ចការពារឯករាជ្យនៃមាតុប្រទេស សេរីភាពរបស់ប្រជាជន សមិទ្ធផលរបស់បដិវត្តន៍ ស្តារ និងពង្រីកផលិតកម្ម ពង្រីកវប្បធម៌ យកចិត្តទុកដាក់ដោះស្រាយ និងលើកដំកើងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន ទាំងខាងសម្ភារៈ ទាំងខាងស្មារតី ។

ស្ថាប័នរដ្ឋនានាត្រូវចាត់តាំង និងប្រព្រឹត្តអោយសមស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

មាត្រា ៣.-

រណសិរ្សកសាងមាតុភូមិកម្ពុជា អង្គការមហាជនបដិវត្តនានា ជាបង្អែកដ៏រឹងមាំរបស់រដ្ឋ លើកទឹកចិត្តប្រជាជនអោយអនុវត្តរាល់ភារកិច្ចបដិវត្ត ។

មាត្រា ៤.-

បក្សប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជា ជាកម្លាំងដឹកនាំផ្ទាល់ នូវការងារបដិវត្តទាំងមូល នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

មាត្រា ៥.-

រដ្ឋអនុវត្តនយោបាយសាមគ្គីភាព និងស្មើភាព រវាងជនជាតិទាំងអស់ដែលរស់ក្នុងសហគមន៍ជាតិកម្ពុជា ។

ជនជាតិទាំងអស់ត្រូវស្រឡាញ់រាប់អានគ្នា និងជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ។ អំពើប្រមាថមាក់ងាយ អំពើជិះជាន់ និងការបែងចែកជនជាតិនានា ត្រូវហាមឃាត់ ។

ភាសា និងអក្សរ ព្រមទាំងទំនៀមទម្លាប់ល្អៗរបស់ជនជាតិភាគតិច ត្រូវបានគោរព ។

សហការរៀបចំដោយអគ្គនាយកដ្ឋានការងារនៃក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងកម្មវិធីកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការ (GIZ)-ចម្លងខ្លឹមសារទាំងស្រុងតាមច្បាប់ដើម

គ្រប់ជនជាតិភាគតិចត្រូវបានរដ្ឋជួយទំនុកបំរុង ដើម្បីអោយតាមទាន់កម្រិតរួម។ រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ជា ពិសេស ពង្រីកសេដ្ឋកិច្ច សិក្សាធិការ វប្បធម៌ សង្គមកិច្ច សុខាភិបាល គមនាគមន៍នៅតាមតំបន់ព្រៃភ្នំ និងតំបន់ដាច់ ស្រយាល។

មាត្រា ៦.-

សេរីភាពខាងជំនឿត្រូវបានគោរព។

សកម្មភាពខាងសាសនាទាំងឡាយ ដែលស្របរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់ ត្រូវបានរដ្ឋធានា។

សកម្មភាពណាដែលឆ្លៀតយកសាសនា ដើម្បីធ្វើអោយប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខ របៀបរៀបរយសាធារណៈ និងផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជនត្រូវហាមឃាត់។

មាត្រា ៧.-

បុរស និងស្ត្រីមានសិទ្ធិស្មើគ្នាក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងក្នុងគ្រួសារ។ អាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវធ្វើតាមលក្ខខណ្ឌដែល បានបានចែងក្នុងច្បាប់ និងតាមលក្ខការណ៍ស្ម័គ្រចិត្ត ជឿនលឿន ច្រើនមួយ ប្រពន្ធមួយ។ ការបង្ខិតបង្ខំក្នុងអាពាហ៍ ពិពាហ៍ត្រូវហាមឃាត់។

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស ចំពោះកិច្ចការពារមាតា និងកុមារ។

មាត្រា ៨.-

សិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចសំខាន់របស់មាតា បិតា គឺអប់រំ និងថែទាំចិញ្ចឹមកូន ដើម្បីអោយទៅជាពលរដ្ឋល្អ មាន មនសិការស្នេហាជាតិ ស្រឡាញ់ការងារពលកម្ម មានសម្បជញ្ញៈទទួលខុសត្រូវចំពោះសង្គម។

កូនមានកាតព្វកិច្ចបីបាច់ ថែរក្សាមាតាបិតា។

មាត្រា ៩.-

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា អនុវត្តលក្ខការណ៍ : ប្រជាជនទាំងមូលរួមប្រាស្រ័យក្នុងកិច្ចកសាង និង ការពារមាតុប្រទេស។

កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជា ទាំងបីប្រភេទ និងនគរបាលប្រជាជន ជាកូនចៅរបស់ ប្រជាជន ត្រូវស្មោះត្រង់ចំពោះមាតុប្រទេស និងប្រជាជន មានករណីយកិច្ចការពារមាតុភូមិ និងរដ្ឋអំណាចបដិវត្ត ការពារសមិទ្ធផលបដិវត្តន៍ និងការរស់នៅដ៏សុខសាន្តរបស់ប្រជាជន ហើយរួមជាមួយប្រជាជនកសាងប្រទេស។

កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធទាំងអស់ ត្រូវមានការប៊ុនប្រសប់ក្នុងការប្រយុទ្ធ ក្នុងការបង្កបង្កើនផល ត្រូវចេះ បំផុសចលនាប្រជាជន គោរព និងជួយទំនុកបំរុងប្រជាជន មិនត្រូវប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍ប្រជាជន ត្រូវធ្វើ យ៉ាងណាអោយសមនឹងការស្រឡាញ់រាប់អាន និងការទុកចិត្តរបស់ប្រជាជន។

មាត្រា ១០.-

គោលនយោបាយក្រៅប្រទេសនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាគឺ ឯករាជ្យ សន្តិភាព និង មិនចូលបក្ស សម្ព័ន្ធ។

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា រឹតចំណងសាមគ្គីភាព និងសហប្រតិបត្តិការជាមួយរៀនណាម ឡាវ សហភាពសូវៀត និងប្រទេសសង្គមនិយម ជាបងប្អូនឯទៀត។

សហការរៀបចំដោយអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងកម្មវិធីកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការ (GIZ)-ចម្លងខ្លឹមសារទាំងស្រុងតាមច្បាប់ដើម

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ចូលរួមប្រាស្រ័យយ៉ាងសកម្មក្នុងការតស៊ូ នៃចលនាមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ ដើម្បីការពារឯករាជ្យ អធិបតេយ្យភាពនៃប្រជាជាតិទាំងឡាយ ការពារសន្តិភាព និងសន្តិសុខអន្តរជាតិ ឈានដល់ ការកសាងរបបសេដ្ឋកិច្ចថ្មីមួយនៅលើសាកលលោក ។

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា គាំទ្រយ៉ាងសកម្មដល់ការតស៊ូនៃប្រជាជននៅលើសាកលលោក ប្រឆាំងនឹង ចក្រពត្តិនិយម អាណានិគមនិយម ចាស់ និងថ្មី វាតទីនិយមចិនប៉ែកាំង លទ្ធិប្រកាន់ពូជសាសន៍ និងអានុភាព ប្រតិកិរិយាទាំងឡាយជាបរិវាររបស់ពួកវា ដើម្បីសន្តិភាព និងឯករាជ្យជាតិ ប្រជាធិបតេយ្យ វឌ្ឍនភាពសង្គម ។

ជំពូកទី ២

របបសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយ វប្បធម៌-សង្គមកិច្ច

មាត្រា១១.-

សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ស្ថិតនៅក្រោមការដឹកនាំរបស់រដ្ឋ ។

រដ្ឋលើកស្ទួយជីវភាពរបស់ប្រជាជន អោយមានកម្រិតខ្ពស់ជាលំដាប់លើគ្រប់ផ្នែក ដើម្បីកសាងប្រទេស ជាតិ ។

មាត្រា១២.-

សេដ្ឋកិច្ចជាតិ មានបីផ្នែក៖ សេដ្ឋកិច្ចរដ្ឋ សេដ្ឋកិច្ចសមូហភាព និងសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ ។

រដ្ឋគ្រប់គ្រងសហគ្រាសរដ្ឋយ៉ាងជិតដិត ដើម្បីពង្រីកតួនាទីសំខាន់នៃផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរដ្ឋ ក្នុងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ហើយទន្ទឹមនឹងនោះ ជួយទំនុកបំរុង និងណែនាំយ៉ាងសកម្ម នូវការកសាងសេដ្ឋកិច្ចសមូហភាព និងសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ អោយរីកចម្រើនតាមទិសដែលមានប្រយោជន៍ដល់រដ្ឋ និងដល់ជីវភាពរបស់ប្រជាជន ។

មាត្រា១៣.-

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ ពង្រីកផលិតកម្មកសិកម្ម ផលិតកម្មឧស្សាហកម្ម ដែលបម្រើកសិកម្ម ពង្រីកផលិតកម្ម របស់ប្រើប្រាស់ ពង្រីកពាណិជ្ជកម្ម គមនាគមន៍ និងការដឹកជញ្ជូន ។ រដ្ឋជួយទំនុកបំរុង និងពង្រីកសិប្បកម្មនិង ឧស្សាហកម្មតូចៗ ។

មាត្រា១៤.-

ទ្រព្យសម្បត្តិជាកម្មសិទ្ធិរបស់រដ្ឋមាន ដីធ្លី ព្រៃឈើ សមុទ្រ ទន្លេ បឹង ធនធានធម្មជាតិ មជ្ឈមណ្ឌល សេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ មូលដ្ឋានការពារប្រទេស និងសំណង់ផ្សេងៗទៀតរបស់រដ្ឋ ។

មាត្រា១៥.-

ពលរដ្ឋមានសិទ្ធិពេញទីក្នុងការប្រើប្រាស់ និងមានសិទ្ធិតំណាមរតកលើដីដែលរដ្ឋប្រគល់អោយគ្រួសារនីមួយៗ តាមកំណត់នៃច្បាប់ដើម្បីសង់ផ្ទះនៅ និងធ្វើជាសួនច្បារ សួនបន្លែ ។

មាត្រា១៦.-

ក្រៅពីដីសម្រាប់សង់ផ្ទះនៅ និងធ្វើជាសួនច្បារ សួនបន្លែ ដែលមានកំណត់ក្នុងច្បាប់ និងក្រៅពីចំណែកដី ដែលក្រុមសាមគ្គីបង្កើនផលបានប្រគល់អោយ ដើម្បីបំពេញផលិតកម្មរបស់ក្រុម ពលករកសិកម្មមួយរូបៗអាច បានរដ្ឋអោយខ្ចីដីជាបន្ថែម ដើម្បីដាំដំណាំរដូវ តាមលទ្ធភាពពលកម្ម ហើយមានសិទ្ធិទទួលផលនៃការងារនេះ ។

សហការរៀបចំដោយអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាភិបាលទម្រង់រដ្ឋបាល និងកម្មវិធីកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការ (GIZ)-ចម្លងខ្លឹមសារទាំងស្រុងតាមច្បាប់ដើម

មាត្រា ១៧.-

ជនណាក៏ដោយគ្មានសិទ្ធិ ទិញ លក់ បញ្ចាំ ឬ ប្រវាស់ដីធ្លីបានឡើយ ។ ជនណាក៏ដោយ មិនអាចប្រើប្រាស់ដីធ្លី កសិកម្ម ដីព្រៃដោយចិត្តងង ក្នុងគោលបំណងផ្សេងទៀតបាន បើគ្មានការអនុញ្ញាតពីក្រសួងមានសមត្ថកិច្ច ។

មាត្រា ១៨.-

កម្មសិទ្ធិឯកជន នៃពលរដ្ឋកម្ពុជាលើកម្រៃការងារ លើកម្រៃ និងទ្រព្យសម្បត្តិស្របច្បាប់ផ្សេងទៀត ត្រូវបាន ច្បាប់ការពារ ។ ការរឹបអូសទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ពលរដ្ឋដោយរំលោភ ត្រូវហាមឃាត់ជាដាច់ខាត ។

មាត្រា ១៩.-

ពាណិជ្ជករក្នុងប្រទេសរបស់រដ្ឋ ត្រូវពង្រីកដើម្បីបង្កើនសកម្មភាពផ្លាស់ប្តូរមុខទំនិញ ជំរុញការបង្កបង្កើនផល បម្រើជីវភាពរបស់ប្រជាជន ។

ពលរដ្ឋ អាចលក់ដូរផលិតផលកសិកម្ម និងផលិតផលសិប្បកម្មគ្រួសារ ។ ការទិញ និងការលក់របស់ប្រជាជន ដែលស្របតាមគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋ ត្រូវបានច្បាប់ធានា ។

ពាណិជ្ជកម្មក្រៅប្រទេស ស្ថិតនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងផ្តាច់មុខរបស់រដ្ឋ ។

មាត្រា ២០.-

របបគ្រប់គ្រងរូបិយវត្ថុ និងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។
ការយកពន្ធដារ នឹងអាចធ្វើទៅបានលុះត្រាតែមានច្បាប់អនុញ្ញាត ។
ការតម្រូវអោយលក់ជូនរដ្ឋ ឬ ការយកទៅប្រើប្រាស់មួយរយៈនូវសម្បត្តិឯកជន នឹងអាចធ្វើទៅបានលុះត្រាតែ មានច្បាប់អនុញ្ញាត ។

មាត្រា ២១.-

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់កសាងវប្បធម៌ជាតិជឿនលឿន ពង្រីកភាសា និងអក្សរជាតិ ដែលសមស្របនឹងសេចក្តីត្រូវ ការនៃសង្គមថ្មីមួយ ។ រាល់ឥទ្ធិពល និងសំណល់នៃវប្បធម៌ប្រតិកិរិយាពុករលួយ ត្រូវកំចាត់ចោលជាដាច់ខាត ។

មាត្រា ២២.-

រដ្ឋអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សា តាមគោលការណ៍គរុកោសល្យ ដោយផ្សារភ្ជាប់ការសិក្សាចំណេះវិជ្ជាទូទៅជាមួយ នឹងការអនុវត្តន៍ ដោយផ្សារភ្ជាប់ការអប់រំជាមួយនឹងការបង្កបង្កើនផល ផ្សារភ្ជាប់ការសាលារៀនជាមួយនឹងសង្គម ។
រដ្ឋបើកមត្តេយ្យសាលា សម្រាប់អប់រំកុមារមុនគ្រប់វ័យសិក្សា ។
រដ្ឋទទួលខុសត្រូវលើការអប់រំវិជ្ជាទូទៅដល់កុមារគ្រប់វ័យសិក្សា ដោយកសាងសាលារៀនបឋមសិក្សា ដោយពង្រីកជាបណ្តើរៗនូវសាលារៀនមធ្យមសិក្សា សាលារៀននិងថ្នាក់អប់រំវិជ្ជាជីវៈ ថ្នាក់ជាន់ខ្ពស់ផ្សេងៗ និងឧត្តម សិក្សា ដើម្បីតម្រូវតាមការចាំបាច់នៃប្រទេសជាតិ ដែលកំពុងឈានទៅកាន់វឌ្ឍនភាព ។
រដ្ឋលើកទឹកចិត្ត និងផ្តល់អាហារូបករណ៍សិក្សាដល់យុវជនដែលមានសមត្ថភាពអាចបន្តការសិក្សានៅថ្នាក់ ខ្ពស់ និងថ្នាក់បច្ចេកទេស នៅក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស ។

ដើម្បីបំបាត់ភាពមិនចេះអក្សរ និងដើម្បីលើកកម្រិតវប្បធម៌ ដល់ពលរដ្ឋទូទៅអោយបានខ្ពស់ រដ្ឋជំរុញ ចលនាអក្សរកម្ម ដោយបើកថ្នាក់សិក្សាសម្រាប់មនុស្សចាស់ ដែលមិនទាន់ចេះអក្សរ និងថ្នាក់អប់រំបំពេញវិជ្ជាផ្សេងៗ ទៀត តម្រូវទៅតាមការចាំបាច់របស់ប្រទេសជាតិ ។

មាត្រា ២៣.-

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ជំរុញការលូតលាស់ វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេស អក្សរសាស្ត្រ និងសិល្បៈ ដោយ ពង្រីក ប្រព័ន្ធសិក្សាធិការ ជំរុញការងារស្រាវជ្រាវ ដោយរួមផ្សំការរៀនសូត្រខាងទ្រឹស្តីទៅនឹងការជាក់ស្តែង ។ រដ្ឋលើកទឹក ចិត្តដល់អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ អ្នកបច្ចេកទេស អ្នកនិពន្ធ សិល្បករ ក្នុងសកម្មភាពច្នៃប្រឌិតរបស់ខ្លួនដែលមាន ប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសជាតិ និងប្រជាជន ដោយជួយទំនុកបម្រុងដល់អ្នកទាំងនោះខាងផ្នែកសម្ភារៈ និងខាងផ្លូវចិត្ត ។

រដ្ឋបង្កើនសហប្រតិបត្តិការជាមួយប្រទេសសង្គមនិយមជាបងប្អូន និងផ្លាស់ប្តូរការពិសោធន៍គ្នាទៅវិញទៅ មក ។ រដ្ឋពង្រីកការទាក់ទងជាមួយប្រទេសផ្សេងៗទៀត ។

មាត្រា ២៤.-

រដ្ឋចាត់ចែងអោយថែរក្សាប្រាសាទបុរាណ និងសិល្បវត្ថុបុរាណ កែលម្អតំបន់ទេសភាពនានាឡើងវិញ ពង្រីកផ្នែកទេសចរណ៍ ដើម្បីបម្រើប្រជាជនក្នុងប្រទេស និងពង្រីកការទាក់ទងខាងវប្បធម៌ ជាមួយប្រទេសក្រៅ ។

មាត្រា ២៥.-

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ដល់ការរីកចម្រើន ខាងរូបកាយរបស់ពលរដ្ឋ លើកទឹកចិត្តដល់សកម្មភាពខាងកីឡា និង ខាងហាត់ប្រាណ សំដៅធ្វើអោយពលរដ្ឋ មានកម្លាំងពល់មាំមួនជាចាំបាច់ ដើម្បីជំរុញផលិតកម្ម និងចូលរួមយ៉ាង សកម្មក្នុងកិច្ចការពារជាតិ ។

មាត្រា ២៦.-

ដើម្បីធានាដល់សុខភាពរបស់ប្រជាជន រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ដល់ការការពារជម្ងឺ និងព្យាបាលជម្ងឺ ណែនាំ ប្រជាជនអោយកាន់កូនអនាម័យយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួន ។ ប្រជាជនត្រូវបានទទួលការពិនិត្យរោគដោយឥតបង់ថ្លៃ ។ រដ្ឋ បង្កើតមន្ទីរពេទ្យនានា ធ្វើការស្រាវជ្រាវខាងវេជ្ជសាស្ត្រ និងឱសថសាស្ត្រ ដោយរួមផ្សំវេជ្ជសាស្ត្របុរាណជាមួយវេជ្ជ សាស្ត្រសម័យ ។

មាត្រា ២៧.-

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះមាតា និងកុមារ ។ រដ្ឋ និងសង្គមរៀបចំអោយមាន មន្ទីរសម្ភព ទារកដ្ឋាន សួន កុមារ និងអនុវត្តនូវវិធានការសមស្របនានា ដើម្បីសម្រាលបន្ទុកមេផ្ទះដល់ស្ត្រី និងរ៉ាប់រងលក្ខណៈចាំបាច់អោយស្ត្រី មានលទ្ធភាពចូលរួមក្នុងសង្គមដូចបុរសដែរ ។

ស្ត្រីកម្មករ បុគ្គលិកត្រូវបានឈប់សម្រាកក្នុងពេលសម្រាលកូនចំនួន៩០ថ្ងៃ ដោយបានទទួលបៀវត្ស ។ ស្ត្រី មានកូននៅបៅដោះត្រូវបានទទួលការបន្ថយពេលធ្វើការប្រចាំថ្ងៃ និងបានទទួលអត្ថប្រយោជន៍នានា តាមការកំណត់ របស់រដ្ឋ ។

រដ្ឋនឹងកំណត់បទបញ្ញត្តិជាក់ស្តែង ចំពោះស្ត្រីធ្វើការក្រៅផ្នែករដ្ឋ ។

សហការរៀបចំដោយអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងកម្មវិធីកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការ (GIZ)-ចម្លងខ្លឹមសារទាំងស្រុងតាមច្បាប់ដើម

មាត្រា ២៨.-

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស ដល់អ្នកដែលធ្វើសកម្មភាពបដិវត្តយុទ្ធសាស្ត្រហើយដែលបានរួមវិភាគទានច្រើន អោយបដិវត្តន៍ដល់យុទ្ធជនពិការ ដល់គ្រួសារយុទ្ធជនដែលបានទទួលមរណៈដើម្បីបដិវត្តន៍ និងគ្រួសារដែលមាន សគុណធំៗចំពោះបដិវត្តន៍ ។

មាត្រា ២៩.-

រដ្ឋចាត់ចែងអោយមានរបបធានារ៉ាប់រងសង្គម ដល់កម្មាភិបាល បុគ្គលិក កម្មករ ដែលអស់លទ្ធភាពបំពេញ ពលកម្មបណ្តាលមកពីមានជម្ងឺ ជរាភាព ឬ ពិការដោយមានគ្រោះថ្នាក់ក្នុងការងារ ។

រដ្ឋ និងសង្គមជួយទំនុកបម្រុងដល់មនុស្សចាស់ជរា ជនពិការ ស្ត្រីមេម៉ាយ និងក្មេងកំព្រាគ្មានទីពឹង ។

ជំពូកទី ៣
សិទ្ធិ និងករណីយកច្នៃ របស់ពលរដ្ឋ

មាត្រា ៣០.-

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ទទួលស្គាល់ និងគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ។

ពលរដ្ឋនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា មានភាពស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ មានសិទ្ធិ និងមានករណីយកច្នៃ ដូចគ្នាទាំងអស់ដោយឥតប្រកាន់ភេទ ជំនឿសាសនា ឬ ពូជសាសន៍ ។

ការប្រើសិទ្ធិនេះ មានភាពជាប់គ្នាមិនអាចបំបែកបានពីការបំពេញករណីយកច្នៃរបស់ពលរដ្ឋ ។

មាត្រា ៣១.-

ពលរដ្ឋនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា សុទ្ធតែមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងអាចឈរឈ្មោះអោយគេបោះ ឆ្នោត ។

ពលរដ្ឋ ដែលបម្រើក្នុងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជា ព្រមទាំងបុព្វជិត ក៏មានសិទ្ធិបោះ ឆ្នោត និងអាចឈរឈ្មោះអោយគេបោះឆ្នោតបានដែរ ។

ពលរដ្ឋទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិច ១៨ឆ្នាំ មានសិទ្ធិបោះឆ្នោត ។

ពលរដ្ឋទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិច ២១ឆ្នាំ អាចឈរឈ្មោះអោយគេបោះឆ្នោត ។

បទបញ្ញត្តិ បន្ថយសិទ្ធិបោះឆ្នោតត្រូវចែងក្នុងច្បាប់បោះឆ្នោត ។

មាត្រា ៣២.-

ពលរដ្ឋនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា មានសិទ្ធិចូលរួមយ៉ាងសកម្ម ក្នុងជីវភាពនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌របស់ប្រទេសជាតិ ។

ពលរដ្ឋទាំងអស់អាចធ្វើសេចក្តីស្នើ ស្តីពីបញ្ហានយោបាយរបស់រដ្ឋ និងពីជីវភាពរបស់ប្រជាជន ជូនអង្គការរដ្ឋ និងអង្គការមហាជន ។ សេចក្តីស្នើទាំងឡាយ ត្រូវតែបានទទួលការពិនិត្យយ៉ាងម៉ត់ចត់ពី អង្គការរដ្ឋ និងអង្គការ មហាជន ។

មាត្រា ៣៣.-

ពលរដ្ឋត្រូវតែទទួលបានការការពារណែនាំក្នុងការជ្រើសរើសមុខរបរ អោយបានសមស្របតាមសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន និងតាមការតម្រូវរបស់សង្គម ។

ពលរដ្ឋ មានសិទ្ធិទទួលបានប្រាក់បំណាច់សមស្របតាមបរិមាណ និងគុណភាពនៃការងារដែលខ្លួនបានបំពេញ ។ បុរស និងស្ត្រីមានសិទ្ធិទទួលបានប្រាក់បំណាច់ដូចគ្នាចំពោះការងារស្មើគ្នា ។

មាត្រា ៣៤.-

រដ្ឋ និងសង្គម យកចិត្តទុកដាក់អោយមានការឈប់សម្រាក ការលំហែដល់អ្នកបំពេញពលកម្ម ។ រដ្ឋកំណត់ពេលធ្វើការប្រចាំថ្ងៃ និងប្រចាំសប្តាហ៍ របបឈប់សម្រាកប្រចាំឆ្នាំ មានប្រាក់បំណាច់ ចំពោះកម្មាភិបាល កម្មករ បុគ្គលិក ពង្រីកមជ្ឈមណ្ឌលសម្រាករបស់រដ្ឋ និងរបស់អង្គការសង្គម ។

មាត្រា ៣៥.-

រដ្ឋរ៉ាប់រងមិនអោយមានការរំលោភបំពាន លើរូបកាយបុគ្គលណាមួយឡើយ ។
ច្បាប់ការពារកិត្តិយស សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងជីវិតរបស់ពលរដ្ឋ ។
ការចោទប្រកាន់ ការចាប់ចង ឬ ការឃុំឃាំងជនណាមួយ នឹងអាចធ្វើទៅកើតលុះត្រាតែមានច្បាប់អនុញ្ញាត ។ ក្នុងករណីចាប់បានជនប្រព្រឹត្តបទល្មើសជាក់ស្តែង ត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុបញ្ជូនជាបន្ទាន់ទៅអង្គការមានសមត្ថកិច្ច ដើម្បីសម្រេច ។

មាត្រា ៣៦.-

សេរីភាពក្នុងការធ្វើដំណើរ និងតាំងទីលំនៅរបស់ពលរដ្ឋ ត្រូវបានច្បាប់កំណត់ ។
ការរក្សាសិទ្ធិមិនអោយរំលោភទៅលើលំនៅឋាន និងអាទិកំហាំងនៃការឆ្លើយឆ្លងតាមលិខិត ត្រូវបានរដ្ឋធានា ។
ការរំលោភលំនៅឋាន ត្រូវធ្វើអោយស្របនឹងបញ្ញត្តិច្បាប់ ។

មាត្រា ៣៧.-

ពលរដ្ឋ មានសេរីភាពក្នុងការនិយាយ សេរីភាពខាងសារព័ត៌មាន សេរីភាពខាងការប្រជុំ ។ ជនណាក៏ដោយ មិនអាចឆ្លៀតប្រើសិទ្ធិនេះដោយរំលោភ នាំអោយប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយសអ្នកដទៃ ដល់ទំនៀមទំលាប់ល្អរបស់សង្គម ដល់របៀបរៀបរយសាធារណៈ និងដល់សន្តិសុខជាតិ ។

មាត្រា ៣៨.-

ពលរដ្ឋ មានសិទ្ធិបង្កើតសមាគម សិទ្ធិនេះត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។ ពលរដ្ឋទាំងឡាយអាចចូលរួមក្នុងអង្គការមហាជន ដើម្បីការពារសិទ្ធិផលបដិវត្តន៍ និងរបៀបរៀបរយសង្គម ដើម្បីកសាង និងការពារប្រទេស ដើម្បីបង្កើនសាមគ្គីភាពជាតិ និងអន្តរជាតិ ។

មាត្រា ៣៩.-

ពលរដ្ឋទាំងឡាយត្រូវគោរពគោលការណ៍នៃការរស់នៅក្នុងសង្គម អនុវត្តគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋ និង ការពារ ទ្រព្យសម្បត្តិរួម ។ ពលរដ្ឋ មានសិទ្ធិប្តឹងទារសំណងជូនដល់ការខូចខាតដែលបណ្តាលមកពីអំពើខុសច្បាប់របស់ អង្គការរដ្ឋរបស់អង្គការសង្គម និងរបស់បុគ្គលិកនៃអង្គការទាំងនេះ ក្នុងពេលបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៤០.-

ពលរដ្ឋនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ត្រូវគោរពយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួនតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់របស់រដ្ឋ មាន ករណីយកិច្ចបម្រើកិច្ចការរបស់រដ្ឋ និងជីវភាពរបស់ប្រជាជន ។

មាត្រា ៤១.-

កិច្ចការសាង និងការពារមាតុភូមិ ជាករណីយកិច្ច និងជាកិត្តិយដ៏ឧត្តមរបស់ពលរដ្ឋ ។
ពលរដ្ឋ ត្រូវការពារមាតុភូមិ និងត្រូវបម្រើក្នុងកងទ័ពតាមបទបញ្ញត្តិច្បាប់ ។
ជនក្បត់ជាតិ ត្រូវផ្តន្ទាទោសយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់តាមច្បាប់ ។

មាត្រា ៤២.-

ពលរដ្ឋនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ត្រូវមានសណ្តានចិត្តស្នេហាជាតិពិតប្រាកដ កំពុងរស់នៅឯ បរទេសត្រូវបានអង្គការនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាគាំពារ ។

មាត្រា ៤៣.-

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ផ្តល់សិទ្ធិជ្រកកោន និងការគាំពារដល់ជនបរទេសទាំងឡាយណា ដែលត្រូវ ចោទដោយបានធ្វើការតស៊ូដើម្បីសន្តិភាព និងប្រជាធិបតេយ្យ ដើម្បីឯករាជជាតិ និងសង្គមនិយម ដើម្បីសេរីភាព ក្នុងសកម្មភាពខាងវិទ្យាសាស្ត្រនិងវប្បធម៌ ជាអត្ថប្រយោជន៍ដល់វឌ្ឍនភាពសង្គម ។

មាត្រា ៤៤.-

អាសិកជនបរទេស ដែលរស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវគោរពច្បាប់នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា និង បានទទួលការគាំពារពីសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

**ជំពូកទី ៤
រដ្ឋសភា**

មាត្រា ៤៥.-

រដ្ឋសភា ជាអង្គការកំពូលនៃរដ្ឋអំណាច និងជាអង្គការតំណាងជាន់ខ្ពស់របស់ប្រជាជននៃសាធារណរដ្ឋប្រជា មានិតកម្ពុជា ។
រដ្ឋសភា ជាអង្គការតែមួយគត់ដែលមានសិទ្ធិធ្វើច្បាប់ ។

មាត្រា ៤៦.-

រដ្ឋសភា មានតំណាងប្រជាជន ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសតាមគោលការណ៍បោះឆ្នោតជាសកល ដោយស្មើ ភាព ដោយចំពោះ និងតាមវិធីជ្រើសឆ្នោតជាសម្ងាត់ ។
ចំនួនតំណាងប្រជាជននៅរដ្ឋសភា និងបែបបទនៃការជ្រើសតាំង ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់បោះឆ្នោត ។

មាត្រា ៤៧.-

នីតិកាលរបស់រដ្ឋសភាមានកំណត់ ៥ឆ្នាំ ។ ៣ ខែមុនផុតកំណត់នីតិកាលរដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋសម្រេច និង ដឹកនាំការរៀបចំបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងប្រជាជន នៅរដ្ឋសភាសម្រាប់នីតិកាលថ្មី ។

ក្នុងពេលមានសង្គ្រាម ឬ ក្នុងកាលៈទេសៈពិសេសដទៃទៀតរដ្ឋសភាអាចប្រកាសបន្តនីតិកាលរបស់ខ្លួនបាន ។

មាត្រា ៤៨.-

រដ្ឋសភាមានអំណាចដូចតទៅ៖

- ១- អនុម័ត ឬកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់នានា ។
- ២- ត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តន៍រដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ។
- ៣- កំណត់គោលនយោបាយក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស ។
- ៤- អនុម័តកម្មវិធី សេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ និងថវិការដ្ឋ ។
- ៥- បោះឆ្នោតជ្រើសតាំង ឬ រំសាយប្រធាន អនុប្រធាន និងលេខាធិការនៃរដ្ឋសភា ។ បោះឆ្នោតជ្រើសតាំង ឬ រំសាយប្រធាន អនុប្រធាន អគ្គលេខាធិការ និងសមាជិកដទៃទៀតនៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។ បោះឆ្នោតជ្រើសតាំង ឬរំសាយប្រធាន អនុប្រធាន និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។
- ៦- បង្កើត ឬ លុបចោលទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី ឬ ស្ថាប័នថ្នាក់ស្មើទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី ។
- ៧- ត្រួតពិនិត្យសកម្មភាពរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ និង ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។
- ៨- បង្កើត កែប្រែ ឬលុបពន្ធដារ ។
- ៩- កំណត់ការលើកលែងទោសជាទូទៅ ។
- ១០- អោយសច្ចាប័ន ឬលុបចោលសន្តិសញ្ញាអន្តរជាតិក្នុងករណីដែលក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ជូនរដ្ឋសភាសម្រេច ។

មាត្រា ៤៩.-

រដ្ឋសភា បើកសម័យប្រជុំលើកដំបូង ៦០ ថ្ងៃ យ៉ាងយូរ ក្រោយពេលបោះឆ្នោត តាមការកោះប្រជុំរបស់ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។

សភា បើកសម័យប្រជុំជាសាមញ្ញ ២ដង ក្នុងមួយឆ្នាំ និងអាចបើកសម័យប្រជុំជាវិសាមញ្ញ បើក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ យល់ឃើញថាជាការចាំបាច់ ។

មាត្រា ៥០.-

ពេលចាប់ផ្តើមនីតិកាលនីមួយៗ រដ្ឋសភាជ្រើសតាំងគណៈកម្មាការមួយ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យសុពលភាពនៃ សមាជិករដ្ឋសភា ហើយរក្សាណែនាំអំពីលទ្ធផលនៃការពិនិត្យនេះ ជូនរដ្ឋសភាសម្រេច ។

មាត្រា ៥១.-

ប្រធានរដ្ឋសភា ដឹកនាំអង្គប្រជុំរបស់រដ្ឋសភា ទទួលអាណត្តិច្បាប់ និងសេចក្តីសម្រេចចិត្តនានា ដែលរដ្ឋសភា បានអនុម័តរ៉ាប់រងការអនុវត្តន៍បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់រដ្ឋសភា អនុវត្តការទាក់ទងអន្តរជាតិទាំងឡាយនៃរដ្ឋសភា ។ ប្រធានរដ្ឋសភា មានសិទ្ធិចូលរួមគ្រប់ការប្រជុំនៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។

សហការរៀបចំដោយអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងកម្មវិធីកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការ (GIZ)-ចម្លងខ្លឹមសារទាំងស្រុងតាមច្បាប់ដើម

អនុប្រធានរដ្ឋសភា ជួយប្រធានក្នុងមុខងារទាំងឡាយដែលបានពោលខាងលើ។ លេខាធិការរដ្ឋសភា ធ្វើកំណត់ហេតុគ្រប់ការប្រជុំរបស់រដ្ឋសភា និងបំពេញការងារទាំងឡាយដែលប្រធានរដ្ឋសភាប្រគល់អោយ ។

មាត្រា ៥២.-

រដ្ឋសភាចាត់តាំងគណៈកម្មការផ្សេងៗដែលចាំបាច់ ដើម្បីជួយរដ្ឋសភា និងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ក្នុងការត្រួតពិនិត្យលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ សេចក្តីព្រាងក្រឹត្យ គម្រោងកម្មវិធីសេដ្ឋកិច្ច និងថវិការដ្ឋ និងគម្រោងផ្សេងៗ ដែលរដ្ឋសភា ឬក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋប្រគល់អោយ ។

មាត្រា ៥៣.-

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ប្រធានរដ្ឋសភា គណៈកម្មការនានារបស់រដ្ឋសភា ប្រធានគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិមណសិរូកសាងមាតុភូមិកម្ពុជា ប្រធានសហជីពកម្ពុជា ប្រធានយុវជនបដិវត្តកម្ពុជា ប្រធានសមាគមនារីកម្ពុជា មានសិទ្ធិធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ជូនរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៥៤.-

រដ្ឋសភា អនុម័តច្បាប់ និងសេចក្តីសំរេចផ្សេងៗទៀត តាមមតិយល់ព្រមលើសពីពាក់កណ្តាលនៃសមាជិក ។
រដ្ឋសភា អនុម័តរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញតាមមតិយល់ព្រម ពីភាគបី នៃចំនួនសមាជិករដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៥៥.-

ច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តរួចហើយ ៣០ ថ្ងៃយ៉ាងយូរ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋត្រូវប្រកាសអោយប្រើជាសាធារណៈ ។

មាត្រា ៥៦.-

សមាជិករដ្ឋសភា មានអភ័យឯកសិទ្ធិ ។
សមាជិករដ្ឋសភារូបណាក៏ដោយ មិនអាចត្រូវចោទប្រកាន់ ឬចាប់ចង ឬឃុំឃាំង ដោយហេតុពីបានសំដែងយោបល់ ឬ បញ្ចេញមតិក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនសោះឡើយ ។
ការចោទប្រកាន់ ឬ ការចាប់ចង ឬ ការឃុំឃាំងសមាជិករដ្ឋសភាណាមួយ នឹងអាចធ្វើទៅកើត លុះត្រាតែមានការយល់ព្រមពីរដ្ឋសភា ឬ ពីក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំនៃរដ្ឋសភា រឿវលែងតែក្នុងករណីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌជាក់ស្តែង ។ ក្នុងករណីខាងក្រោយនេះ ក្រសួងមានសមត្ថកិច្ចត្រូវធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ជូនរដ្ឋសភា ឬ ជូនក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋជាបន្ទាន់ ដើម្បីសំរេច ។
សេចក្តីសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ត្រូវដាក់ជូនរដ្ឋសភាអនុម័តនៅសម័យប្រជុំរដ្ឋសភាខាងមុខ ។

មាត្រា ៥៧.-

សមាជិករដ្ឋសភា មានសិទ្ធិតាំងសំណួរដេញដោល ដល់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រី ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ប្រធានរដ្ឋសភា ។ ស្ថាប័នរដ្ឋ និងអ្នកដែលត្រូវគេសួរដេញដោល ត្រូវឆ្លើយឆ្លងក្នុងសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៥៨.-

សមាជិករដ្ឋសភា មានកាតព្វកិច្ចគោរពបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់រដ្ឋសភា ជាគំរូក្នុងការអនុវត្តន៍រដ្ឋធម្មនុញ្ញនិងច្បាប់ទាំងឡាយ មានភារកិច្ចនិយាយ និងប្រព្រឹត្តអោយសមស្របតាមសេចក្តីសំរេចរបស់រដ្ឋសភា ។

សហការរៀបចំដោយអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងកម្មវិធីកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការ (GIZ)-ចម្លងខ្លឹមសារទាំងស្រុងតាមច្បាប់ដើម

សមាជិករដ្ឋសភារូបណា មិនបានបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួនអាចត្រូវបានរំសាយតាមច្បាប់ ។

ជំពូកទី ៥ **ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ**

មាត្រា ៥៩.-

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ជាអង្គការតំណាងសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា និងជាអង្គការអចិន្ត្រៃយ៍របស់រដ្ឋសភា ។
ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានភារកិច្ចរាយការណ៍អំពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួនជូនរដ្ឋសភា ។
ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានប្រធាន អនុប្រធាន អគ្គលេខាធិការ និងសមាជិកមួយចំនួន ដែលត្រូវរដ្ឋសភាកំណត់ ។

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ត្រូវបានជ្រើសតាំងឡើងក្នុងចំណោមសមាជិករដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៦០.-

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមានមុខងារដូចតទៅ៖

- ១- សំរេច និង ដឹកនាំការរៀបចំបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិករដ្ឋសភា និងកោះសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា ។
- ២- ប្រកាសអោយប្រើច្បាប់ ចេញក្រឹត្យ-ច្បាប់ ក្រឹត្យ និងបកស្រាយច្បាប់ ។
- ៣- ក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា តាមសំណើរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។
 - ចេញសេចក្តីសំរេចតែងតាំង ឬ រំសាយសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី
 - បង្កើត ឬ លុបចោលទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី និងស្ថាប័នថ្នាក់ស្មើទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី
 - សំរេចលើបញ្ហាពន្ធដារ
 - តាមសំណើរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី តែងតាំង រំសាយ ឬ ដកឯកអគ្គរដ្ឋទូត ឬ ប្រេសិតនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជានៅបរទេស និងនៅអមអង្គការអន្តរជាតិនានា ។
- ៤- ត្រួតពិនិត្យការជំនុំជំរះ និងការប្រើសិទ្ធិអយ្យការ ។
- ៥- ទទួលសារតាំងរបស់តំណាងការទូត ។
- ៦- អោយសច្ចាប័ន ឬ លុបចោលសន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិ លើកលែងតែក្នុងករណីចាំបាច់ ដែលត្រូវដាក់ជូនរដ្ឋសភាសំរេច ។
- ៧- កំណត់ និងប្រគល់គ្រឿងឥស្សរិយយស កំណត់ឋានន្តរសក្តិ និងឋានៈយោធា ឋានៈទូត តាមសំណើរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។
- ៨- សំរេចអនុគ្រោះទោស បន្ថយទោស និងលើកលែងទោស ។
- ៩- បំពេញភារកិច្ចផ្សេងៗទៀតដែលរដ្ឋសភាប្រគល់អោយ ។

មាត្រា ៦១.-

អាណត្តិរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានកំណត់ស្មើនឹងនីតិកាលរបស់រដ្ឋសភា ។ នៅពេលផុតនីតិកាលរដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋបន្តសកម្មភាពរបស់ខ្លួន រហូតដល់រដ្ឋសភាថ្មីបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋថ្មីបាន ។

ក្នុងករណីប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានធុរៈមិនអាចបំពេញមុខងារបាន ដោយហេតុមកពីមានជម្ងឺ ឬបំពេញបេសកកម្មនៅបរទេស អនុប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋត្រូវទទួលភារកិច្ចចាត់ការជំនួស ។

សហការរៀបចំដោយអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាភិបាលប្រជាជន និងកម្មវិធីកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការ (GIZ)-ចម្លងខ្លឹមសារទាំងស្រុងតាមច្បាប់ដើម

មាត្រា ៦២.-

សេចក្តីសំរេចរបស់ប្រឹក្សារដ្ឋ ត្រូវតែមានសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ លើសពីពាក់កណ្តាលយល់ព្រម ។

មាត្រា ៦៣.-

ការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ជំពូកទី ៦
ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី

មាត្រា ៦៤.-

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ជាអាជ្ញាធរនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ជាអង្គការគ្រប់គ្រងសង្គមដោយផ្ទាល់ និងដឹកនាំការពង្រីកសេដ្ឋកិច្ចជាតិដោយផ្ទាល់ ។

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ទទួលខុសត្រូវចំពោះរដ្ឋសភា និងរាយការណ៍អំពីការងាររបស់ខ្លួនជូនអង្គការនេះ ។ ក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ទទួលខុសត្រូវចំពោះក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ និងរាយការណ៍អំពីការងាររបស់ខ្លួនជូនអង្គការនេះ ។

មាត្រា ៦៥.-

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី មានប្រធាន អនុប្រធាន និងសមាជិក ។ ចំនួនអនុប្រធាន និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវរដ្ឋសភាកំណត់ ។

មាត្រា ៦៦.-

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី មានមុខការដូចតទៅ៖

- ១- ធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ សេចក្តីព្រាងក្រឹត្យ-ច្បាប់ និងគម្រោងផ្សេងៗទៀត ដើម្បីជូនរដ្ឋសភា និងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។
- ២- អនុវត្តរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ ក្រឹត្យ ច្បាប់ -ក្រឹត្យ អនុវត្តនយោបាយក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស ។
- ៣- ធ្វើ និងអនុវត្តកម្មវិធីសេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ និងថវិការដ្ឋ ។ កំចាត់ផលអាក្រក់ដែលរបបចាស់បន្សល់ទុក កែលម្អជីវភាពប្រជាជន និងយកចិត្តទុកដាក់ដល់សុខភាពប្រជាជន ។
- ៤- កសាង និងពង្រឹងអង្គការរដ្ឋ ពីថ្នាក់មជ្ឈឹមដល់ថ្នាក់មូលដ្ឋាន បណ្តុះបណ្តាល និងគ្រប់គ្រងកម្មាភិបាលកម្មករ និងបុគ្គលិករបស់រដ្ឋ ។
- ៥- រ៉ាប់រងការដឹកនាំការងាររបស់ទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រីនិងស្ថាប័ននានាដែលនៅក្រោមឱវាទក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី អោយមានឯកភាព និងរ៉ាប់រងការដឹកនាំការងារ របស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តនៅមូលដ្ឋានគ្រប់ថ្នាក់អោយមានឯកភាព ។
- ៦- ផ្អាកការអនុវត្តន៍ កែប្រែ ឬ លុបចោលអនុសញ្ញា និងសេចក្តីណែនាំមិនសមស្របរបស់រដ្ឋមន្ត្រី និងរបស់ប្រធានស្ថាប័នរដ្ឋនានា ។
- ផ្អាកការអនុវត្តន៍ កែប្រែ ឬ លុបចោលសេចក្តីសម្រេចចិត្ត និងសេចក្តីណែនាំមិនសមស្របរបស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តគ្រប់ថ្នាក់ ។

សហការរៀបចំដោយអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងកម្មវិធីកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការ (GIZ)-ចម្លងខ្លឹមសារទាំងស្រុងតាមច្បាប់ដើម

- ៧- កំណត់ព្រំដែនក្រុង សង្កាត់ ខេត្ត ស្រុក និងឃុំ ។
- ៨- ការពារផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជន រក្សាសន្តិសុខ របៀបរៀបរយសាធារណៈ ការពារសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍ស្របច្បាប់របស់ពលរដ្ឋ ។
- ៩- ពង្រឹង និងបង្កើនកម្លាំងការពារជាតិ អនុវត្តការប្រមូលកម្លាំងទ័ព ចេញបម្រាបគោចរ និងចាត់វិធានការចាំបាច់ផ្សេងៗ ដើម្បីការពារជាតិ ។
- ១០- អនុវត្តសន្តិសញ្ញាទាំងឡាយ ដែលបានព្រមព្រៀងជាមួយប្រទេសក្រៅ ។
- ១១- បំពេញភារកិច្ចផ្សេងៗទៀត ដែលរដ្ឋសភា និងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋប្រគល់អោយ ។

មាត្រា ៦៧.-

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ដឹកនាំការងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ហើយធ្វើជាអធិបតីនៃអង្គប្រជុំក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

អនុប្រធាន ជួយប្រធាន និងកាន់កាប់មុខងារប្រធាននៅពេលប្រធានអវត្តមាន ។

សមាជិកម្នាក់ៗរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ទទួលខុសត្រូវពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន និងទទួលខុសត្រូវរួមជាមួយនឹងសមាជិកផ្សេងៗទៀត ពីសកម្មភាពរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

មាត្រា ៦៨.-

សេចក្តីសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវតែមានសមាជិកភាគច្រើននៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីយល់ព្រម ។

មាត្រា ៦៩.-

អាណត្តិរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី មានកំណត់ស្មើនឹងនីតិកាលរបស់រដ្ឋសភា ។

នៅពេលផុតនីតិកាលរដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីបន្តសកម្មភាពរបស់ខ្លួនរហូតដល់រដ្ឋសភាជ្រើសតាំងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីថ្មីបាន ។

មាត្រា ៧០.-

ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ជំពូកទី ៧

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តមូលដ្ឋាន

មាត្រា ៧១.-

ដែនដីនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ត្រូវបែងចែកជា ខេត្ត និងក្រុង ចំណុះរដ្ឋអំណាចមជ្ឈិមផ្ទាល់ ។

ខេត្តត្រូវបែងចែកជាស្រុក ។

ស្រុកត្រូវបែងចែកជាឃុំ ។

ក្រុងចំណុះរដ្ឋអំណាចមជ្ឈិមផ្ទាល់ ត្រូវបែងចែកជាសង្កាត់ ។

មាត្រា ៧២.-

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្ត ត្រូវមាននៅគ្រប់ក្រុង គ្រប់សង្កាត់ គ្រប់ខេត្ត គ្រប់ស្រុក និងគ្រប់ឃុំ ។

សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តឃុំ និងសង្កាត់ ត្រូវបានប្រជាជននៅឃុំនិងសង្កាត់ ជ្រើសរើសតាម

គោលការណ៍បោះឆ្នោតជាសាកល ដោយស្មើភាព ដោយចំពោះ និងតាមវិធីជ្រើសរើសឆ្នោតជាសម្ងាត់ ។

សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តស្រុក ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយតំណាងគណៈកម្មាធិការប្រជាជន
បដិវត្តឃុំ តំណាងរណសិរ្ស និងតំណាងអង្គការមហាជន ជាសមាជិករណសិរ្សថ្នាក់ស្រុក ។

សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តខេត្ត ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយតំណាងគណៈកម្មាធិការប្រជា
ជនបដិវត្តស្រុក តំណាងរណសិរ្ស និងតំណាងអង្គការមហាជន ជាសមាជិករណសិរ្សថ្នាក់ខេត្ត ។

សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តក្រុង ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយតំណាងគណៈកម្មាធិការប្រជា
ជនបដិវត្តសង្កាត់ តំណាងរណសិរ្ស និងតំណាងអង្គការមហាជន ជាសមាជិករណសិរ្សថ្នាក់ក្រុង ។

មាត្រា ៧៣.-

- គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្ត មានប្រធាន អនុប្រធាន និងសមាជិក ។
- អាណត្តិរបស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តខេត្ត ក្រុង មានកំណត់ ៥ឆ្នាំ ។
- អាណត្តិរបស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តស្រុក សង្កាត់ ឃុំ មានកំណត់ ៣ឆ្នាំ ។

មាត្រា ៧៤.-

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តគ្រប់ថ្នាក់ ទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រជាជននៅមូលដ្ឋាន និងទទួលខុសត្រូវ
ចំពោះអង្គការរដ្ឋអំណាចថ្នាក់លើ ។

មាត្រា ៧៥.-

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តមូលដ្ឋាន សំរេច និងអនុវត្តគោលការណ៍កសាងមូលដ្ឋានលើគ្រប់វិស័យ
អនុវត្ត សេចក្តីសំរេច និងសារាចររបស់អង្គការរដ្ឋថ្នាក់លើ គ្រប់គ្រងការងាររដ្ឋបាលនៅមូលដ្ឋាន និងណែនាំគ្រប់ផ្នែក
គ្រប់ថ្នាក់ដែលនៅក្រោមឱវាទផ្ទាល់អោយអនុវត្តភារកិច្ច រក្សាសន្តិសុខសាធារណៈ និងរបៀបរៀបរយសង្គម កសាង
សេដ្ឋកិច្ច ពង្រីកវប្បធម៌ ថែទាំសុខភាព លើកស្ទួយជីវភាពប្រជាជននៅមូលដ្ឋាន ។

មាត្រា ៧៦.-

ដោយយោលតាមតំណែង និងមុខការដែលច្បាប់បានកំណត់ គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តគ្រប់ថ្នាក់
ចេញសេចក្តីសំរេច ចេញសេចក្តីបង្គាប់ និងត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តន៍សេចក្តីសំរេច និងសេចក្តីបង្គាប់ទាំងនោះ ។

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្ត មានសិទ្ធិផ្អាកការអនុវត្តន៍ កែប្រែ ឬ លុបចោលសេចក្តីសំរេច និងសេចក្តី
បង្គាប់មិនសមស្របនៃអង្គការនៅក្រោមឱវាទផ្ទាល់របស់ខ្លួន និងរបស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តថ្នាក់ក្រោម ។

មាត្រា ៧៧.-

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តណា ឬ សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តណាមិនបានបំពេញភារកិច្ច
របស់ខ្លួន អាចត្រូវបានហូតងារ ឬ រំសាយតាមលក្ខណៈដែលកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៧៨.-

ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តមូលដ្ឋានត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ជំពូកទី ៨
សាលាជំរះក្តី និងអយ្យការ

មាត្រា ៧៩.-

សកម្មភាពនៃសាលាជំរះក្តី និងអយ្យការ មានទីដៅដូចតទៅ៖

- ១- ការពារអំណាចប្រជាជន និងការពារនីត្យានុកូលភាពប្រជាធិបតេយ្យ ។
- ២- រក្សាសន្តិសុខសាធារណៈ និងរបៀបរៀបរយសង្គម ។
- ៣- ការពារទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ។
- ៤- ការពារសិទ្ធិ សេរីភាព ជីវិត និងផលប្រយោជន៍ស្របច្បាប់របស់ពលរដ្ឋ ។

មាត្រា ៨០.-

តុលាការប្រជាជន និងតុលាការយោធា ជាអង្គជំនុំជំរះនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។ រដ្ឋអាជ្ញាធរសាលាជំរះក្តី ធ្វើការចោទប្រកាន់ ប្តឹងទៅតុលាការតាមច្បាប់ ធានាការប្តឹងទៅតុលាការ ការជំនុំជំរះ និងការអនុវត្តន៍សាលក្រមអោយបានត្រឹមត្រូវ និងស្របច្បាប់ ។

ក្នុងករណីចាំបាច់ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋអាចបង្កើតតុលាការពិសេស ដើម្បីជំនុំជំរះរឿងដែលមានលក្ខណៈពិសេស ។

មាត្រា ៨១.-

ដើម្បីជំនុំជំរះ សាលាក្តីផ្អែកលើច្បាប់ និងផ្អែកលើលក្ខណៈពិសេសពលរដ្ឋគ្រប់រូបមានសិទ្ធិស្នើសុំចំពោះច្បាប់ដោយឥតប្រកាន់ជនជាតិ ជំនឿសាសនា ភេទ និងឋានៈក្នុងសង្គម ។

មាត្រា ៨២.-

ទីប្រឹក្សាប្រជាជន ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពតុលាការតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។ ក្នុងការជំនុំជំរះ ទីប្រឹក្សាប្រជាជនមានសិទ្ធិស្នើនឹងចៅក្រម ។

ក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជំរះ ត្រូវសំរេចតាមមតិភាគច្រើន ។

មាត្រា ៨៣.-

នៅគ្រប់សាលាជំរះក្តី ការជំនុំជំរះ ត្រូវធ្វើជាសាធារណៈ ។ ប៉ុន្តែការជំនុំជំរះ អាចប្រព្រឹត្តទៅជាសម្ងាត់ក្នុងករណីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៨៤.-

សាលាជំរះក្តី នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ធានារ៉ាប់រងអោយពលរដ្ឋ ដែលជាជនជាតិភាគតិច មានសិទ្ធិប្រើភាសា និងអក្សររបស់ខ្លួនចំពោះមុខសាលាជំរះក្តី ។

មាត្រា ៨៥.-

សិទ្ធិការពារខ្លួនរបស់ជនជាប់ចោទ ត្រូវបានធានា ។

ជនជាប់ចោទមានសិទ្ធិការពារខ្លួនដោយខ្លួនឯង ឬ ពីងមេធាវី ឬ ពីងអ្នកដទៃណាមួយ ដើម្បីអោយជួយការពារ ។

សហការរៀបចំដោយអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ និងកម្មវិធីកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការ (GIZ)-ចម្លងខ្លឹមសារទាំងស្រុងតាមច្បាប់ដើម

មាត្រា ៨៦.-

ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃសាលាជំរះក្តី និងអយ្យការ ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ជំពូកទី ៩

សញ្ញាជាតិ ទង់ជាតិ ភ្លេងជាតិ និង រដ្ឋធានី

មាត្រា ៨៧.-

សញ្ញាជាតិ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា មានរាងមូលដ្ឋានក្រហម មានកម្រងកូរស្រូវពណ៌មាស អមសងខាងជារង្វង់ស្មើក្របីជួបគ្នាខាងចុង ។

ខ្សែបួក្រហមរុំព័ទ្ធផ្នែកខាងក្រោមនៃកម្រងកូរស្រូវជាពីរផ្នែក ។ នៅកណ្តាលខ្សែបួ មានចារិកអក្សរមាសថាៈ សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

សៀវភៅមាសរដ្ឋធម្មនុញ្ញ បើកទំព័រដំបូងលើដើមស្រូវចុងជាបួ ។ កងគ្រឿងចក្រចេញរាងពាក់កណ្តាលមានកាំ ៧ ផ្នែកពីមុខសៀវភៅមាស ។ នៅលើកងគ្រឿងចក្រ រូបប្រាសាទអង្គរវត្តកំពូល ៥ ពណ៌មាសស្ថិតនៅចំរង្វង់កម្រងកូរស្រូវ ។

មាត្រា ៨៨.-

ទង់ជាតិ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា មានរាងចតុកោណកែងពណ៌ក្រហម ចំកណ្តាលផ្ទៃមានប្រាសាទអង្គរវត្តកំពូលប្រាំពណ៌មាស ។

មាត្រា ៨៩.-

ភ្លេងជាតិ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ត្រូវរដ្ឋសភាកំណត់ ។
ថ្ងៃបុណ្យជាតិ គឺ ថ្ងៃ ៧ មករា ។

មាត្រា ៩០.-

រដ្ឋធានី នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាគឺ ភ្នំពេញ ។

ជំពូកទី ១០

អនុភាពនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ការកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

មាត្រា ៩១.-

រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ជាច្បាប់គោលនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ហើយមានអានុភាពខ្ពស់បំផុតខាងច្បាប់ ។
ច្បាប់ទាំងឡាយ ត្រូវស្របនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញជាដាច់ខាត ។

មាត្រា ៩២.-

ក្រឹត្យ-ច្បាប់ និងសេចក្តីសំរេចចិត្តទាំងឡាយរបស់ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជា ត្រូវមានលក្ខណៈជាច្បាប់ ត្រូវនៅជាធរមានលុះដល់ពេលណាមានច្បាប់ ។

សហការរៀបចំដោយអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងកម្មវិធីកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការ (GIZ)-ចម្លងខ្លឹមសារទាំងស្រុងតាមច្បាប់ដើម

មាត្រា ៩៣.-

ការការប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ជាសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋសភា ហើយអាចនឹងប្រព្រឹត្តទៅបាន លុះត្រាតែមានសមាជិករដ្ឋសភា ពីរភាគបី យល់ព្រម ។

រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ

ត្រូវបានរដ្ឋសភា នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាអនុម័តជាឯកច្ឆន្ទ នៅថ្ងៃទី២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៨១ នាសម័យប្រជុំលើកទី ១ នៃ នីតិកាលទី ១ ។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៨១

ប្រធានសភា

ហត្ថលេខា និងត្រា

ជា ស៊ីម

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ

លេខ ០១ ក្រ

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា
ឯករាជ្យ សន្តិភាព សេរីភាព សុភមង្គល

ក្រឹត្យ
ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ

បានឃើញសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៨១ របស់រដ្ឋសភានៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិត
កម្ពុជា នាសម័យប្រជុំលើកទី ១ នៃ នីតិកាលទី ១ ។

សំរេច:

- ប្រកាសអោយប្រើរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តជាឯកច្ឆន្ទ
នៅថ្ងៃទី២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩៨១ ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៨១

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ

ប្រធាន

ហត្ថលេខា និងត្រា

ហេង សំរិន